

התבוננות | איך "נותנים" חן?

בדף שלנו אנו לומדים את האיסור לתת חן לגוי, שלא יאמר כמה נאה נכרי זה או נכרית זו. ויש לדקדק, האם זוהי "נתינת" חן? הרי יש כאן בסך הכל הכרה במציאות שקיימת ממילא שלאותו גוי יש יופי וכן, לא?

ועוד, הרי מותר וצריך לברך על יופיו של אותו גוי "ברוך שככה לו בעולמו", אם כן מדוע אסור לומר "כמה נאה גוי זה"? וכי צריך להתכחש למציאות?!

יתירה מזו, האחרונים דקדקו מלשון הרמב"ם (ע"ז י, ד) שאסור אפילו לחשוב בליבו "כמה נאה פלוני", שהרי כתב "אסור בסבחן ואפילו לומר כמה נאה עובד כוכבים זה בצורתו, קל וחומר שיספר בשבח מעשיו או שיחבב דבר מדבריהם שנאמר ולא תחנם לא יהיה להם חן בעיניך". עכ"ל. איך אפשר לשלוט על המחשבה, מה יעשה שהוא מחבב את מראהו או חכמתו של הגוי?

התשובה לכל זה היא ש"יפי" יכול להיות אובייקטיבי, אבל "חן" הוא סובייקטיבי. כאשר אדם מתבונן ומשוחח על מעלותיו ושבחיו של פלוני, הוא בזה "נותן לו חן". הוא יוצר סימפטיה וחביבה שהיא מעבר לנתונים ה'יבשים'. נוצרת חיבה אישית ולא רק הכרה בנתונים.

לכן אסרה התורה לשוחח על מעלותיו של הגוי, בשביל שלא תיווצר חיבה וכן כלפיו.

האם אפשר "לתת" חן לפלוני? כן! באמצעות התבוננות ושיחה על מעלותיו, אפשר לתת לו חן שיצור חיבה כלפיו.

זאת אומרת, שאפשר להכיר בשבח האובייקטיבי של הגוי, ואפילו לברך על זה ולשבח מה רבו מעשיו ה', אבל כל זה בלי נשיאת חן.

חן – זה חיבור פנימי יותר, התקשרות, התלהבות והתפעלות.

זוגיות | האם אפשר להפוך אשה ליפהיה?

יש גברים שמתלוננים שהאשה שלהם איננה מספיק יפה בעיניהם. שמעתי פעם מחבר ששטח שאלה כעין זו בפני

השיעורים נמסרים באולפני "קול הלשון" וניתן לצפות בהם באתר, או להקשיב בטלפון 03-6171111 ולהקיש ברצף (משמאל לימין): # 41670658 *
לתגובות והערות, ולקבלת הגליון בקביעות: a0527652027@gmail.com
הפקת הגליונות כרוכה בהוצאת משאבים רבים של עריכה וגרפיקה, ניתן להשתתף בעלויות ובזכויות!

שיעורי "טעימות" מיועדים ללומדי הדף היומי המבקשים להעשיר את הלימוד עם "נושא מעניין לקחת הביתה". הם כוללים נושאים לדיון, פולמוסים, חיזוקים, לקחים, קושיות, הקשרים לפרשת השבוע והמועדים, ועוד ועוד. מטרת השיעורים לעורר שיח תורני גם לאחר שהלימוד הסתיים. בבית או בעבודה, עם האשה או הילדים, בשבתך בביתך ובכלתך בדרך.

רבינו הגר"ק (הלה כנראה אמיץ במיוחד...), רבי חיים ישב באותה שעה על מיטתו, לפני מנוחה, וכששמע את השאלה התרומם על רגליו וצעק: **אז תעשה אותה יפה!..**

ובאמת הדברים מפורשים בגמרא סוטה מז, א "חן אשה על בעלה", ופירש רש"י "חן האשה תמיד על בעלה ואפי' היא מכוערת - נושאת חן בעיניו".

הגמרא מספרת על כלב שהפך את אשתו מרים מ"יריעות" שהיו פניה דומים ליריעות, ו"עזובה" שהיו כל בחורי ישראל נמנעים מלנושאה, ל"צהרים" שהיו פניה דומים לצהרים,

"אמר ר' ג' בשלשה דברים אוהב אני את הפרסיים", מדוע אינו בגדר "לא תחנם"?

ו"צרה" שהיו כל חברותיה מתקנאות ביופיה. זהו כוח של בעל שיועד להתבונן ביופיה של אשתו.

והנה, כך מפורש בגמרא שלנו שיש אפשרות "ליתן חן" לאחרים באמצעות דיבור והתבוננות בשבחיו ומעלותיו.

בית הוראה | האם מותר לשבח את טראמפ בהתלהבות?

יש כאלו שמשוחחים ומשבחים את ה' על החסד שבהמלכת **דונאלד טראמפ** ירום הודו. אבל, יש מעטים שפשוט **מולהבים** עליו, כל שיגעון או טירוף של הגוי הגס הזה נראה להם כגאונות וחכמה אינסופית. יש לו אצלם חן, וזה איסור מן התורה.

והנה בברכות (ח ב) תניא אמר רבי עקיבא בשלשה דברים אוהב אני את המדיים וכו'. תניא אמר רבן גמליאל בשלשה

נותן לגוי דבר ששייך לו, אבל אם היהודי לא זכה בדבר על ידי הקנין, אין איסור לומר לגוי לקחת ולזכות מן ההפקר.

אמנם נראה שבמחילת חוב ממש, כמו בעודף, ש"ממונו גביה", נחשב בוודאי כנתינת מתנה.

ואם כן, אנו חוזרים לשאלתנו, **האם עדיף לקחת מהגוי את העודף ולהניח אותו כהפקר על המדרכה?** [מדובר שאין אפשרות להיכנס עם הכסף לרחבת הכותל ולשלשלו לקופת צדקה וכדומה].

אולי יש להציע לומר לנהג כך: אסור לנו לקחת את העודף, אז ניקח ממך אותו אחרי השבת. אנחנו כבר נתקשר אליך. בפועל, לכאורה אין חיוב להתקשר אחרי שבת, כי אין כאן מתנה אלא הצלת ממונו, והוא רשאי להחליט שאין כדאי לו המאמץ.

מה אתם אומרים? אם אתם פוגשים מורה הוראה אשמה שתשאלוהו ותעדכנו אותי.

התבוננות | מה הקשר בין "חן" ל"חינם"?

אנו לומדים בדף שלנו על איסור "מתנת חינם" לגוי, שגם הוא נלמד מ"לא תחנם". האם יש קשר בין האיסורים הללו? בוודאי.

החן אינו רחוק מן החינם – **כי בעקבות החן אדם זוכה למתנת חינם**. כאשר יש נשיאת חן ממילא יש השפעה **שאיננה** שייכת לתנאים האובייקטיביים אלא לחן המיוחד שהוא **מעבר לפרטים המציאותיים**.

חסידות | איך זוכים למתנת חינם? באמצעות החן של התורה!

בסה"ק ליקוטי מוהר"ן (תורה א) כתב "דע כי **ע"י התורה נתקבלים כל התפילות וכל הבקשות** שאנו מבקשים ומתפללים, והחן והחשיבות של ישראל נתעלה ונתרומם בפני כל מי שצריך הן ברוחני הן בגשמי. כי עכשיו בעו"ה חן וחשיבות האמיתי של ישראל נפל, כי עכשיו עיקר החשיבות והחן הוא אצלם. אבל **ע"י התורה נתעלה החן והחשיבות של ישראל**. כי התורה נקראת (משלי ה') אילת אהבים ויעלת חן. **שמעלה חן על לומדיה**. (עירובין נ"ד ע"ב) ועי"ז נתקבלין כל התפלות והבקשות:

כי עיקר מה שאין נתקבלין הבקשות. הוא מחמת שאין להדברים חן ואין נכנסין בלב של זה שמבקשין ממנו. כאלו אין בלבו מקום שיכנסו הדברים בלבו. מחמת שאין להמבקש

דברים אוהב אני את הפרסיים וכו'. ולכאורה יש להקשות איך סיפרו בשבחים, והרי יש בזה משום איסור "לא תחנם". אבל כנראה שציון של שבחי אומה מסויימת כדי ללמוד מהם דברים טובים, אין בזה פגם. האיסור הוא ליצור "התלהבות וחביבה" מהגויים.

לכן אין מניעה לשוחח על חכמתו המדינית / פוליטית של הנשיא טראמפ, כפי שאפשר לשוחח על פקחותם של אויביו האדורים, אבל בלי נשיאת חן, בלי התפעלות אישית "כמה חכם הוא מלך זה" ח"ו.

זקניך ויאמרו לך | הכרת טובה ללא התקרבות וחביבה

זקני החבר **רבי דוד בונם סומפולינסקי זצ"ל** היה מרבה לשבח ולקלס את **העם הדני** על התגייסותו – רובו ככולו – להצלת היהודים ממלחמות החיה הנאצית.

אפילו כאשר בתקופה האחרונה נעמדו הדנים לצד הערבים שונאי ישראל, היה מלמדם לכך זכות "הם פשוט מכניסי אורחים טובים. כאשר אנו התגוררנו אצלם הם שמרו עלינו, וכאשר המוסלמים ממלאים את ארצם הם שומרים עליהם... הצעתי פעם לשגריר הדני: אתם כל כך אוהבים את הערבים, אני רוצה לשלוח לכם במתנה עוד כמה מליונים..." כך היה נזהר בכבודם של הדנים.

אך מאידך גיסא, **התרחק ותיעב כל התקרבות למנהגיהם וחוקיהם**, והיה מזדעזע מכל הנהגה שהזכירה את מעשיהם.

זו לא היתה סתירה! הוא הכיר וכיבד את חכמי האומות הנכרים, קולגות שלו מכל העולם, אבל נזהר מכל קירבה רגשית שיש בה "נשיאת חן".

בית הוראה | מה לעשות עם העודף?...

שאל אותי פעם חבר: נפשו חושקת להתפלל קבלת שבת בכותל המערבי, לכן לקראת כניסת השבת הוא מזמין מונית של ערבי שמביא אותו לייעדו הקדוש עם כניסת השבת. והנה, הוא שואל, לפעמים מגיע לי עודף, אבל אין לי מה לעשות עם העודף כשהשבת נכנסת... האם מותר לי לוותר לנהג על השקלים הבודדים הללו או שזהו איסור של "לא תחנם".

והנה, מלך סדום אמר לאברהם אבינו "והרכוש קח לך", ואברהם אבינו לא הסכים לכך. ולכאורה נתן אברהם אבינו למלך סדום כאן מתנה בחינם. אך ראיתי בשם הגר"ח קנייבסקי זי"ע שאיסור "לא תחנם" נאמר רק במקום שיהודי

שהרי אומר "ככה". ואם כן, **מי שנוסע ברכבת מהירה** ורואה מהחלון עץ יפה מאד, אך אם יברך כבר לא יהיה מול אותו העץ, מסתמא אינו יכול לברך "שככה" לו בעולמו, כי כבר אין משמעות ל"ככה". ובפרט אם **מתחיל** את הברכה לאחר כדי דיבור מאז שהיה בפני הדבר היפה. אתם מסכימים איתי?

אם הדברים נכונים, נמצא שרשב"ג התחיל לברך **מיד** כשראה את אותה נכריה נאה ביותר, והרי היה זה רגע כמימריה, כי שניהם פסעו בקרן זווית **ולרגע קטנטן** ראה אותו תוך כדי הילוכו, כמבואר בגמרא, ואם כן יש לנו כאן חזיון פלאי: רשב"ג כל כך היה דבוק בעשיית רצון ה', **שבאותו הרגע** שראה בטעות נכריה נאה לא השתהה כלום, אלא מיד אמר "מה רבו מעשיך ה'". פלא פלאים.

מספרים על צדקנית אחת, שכחתי שמה, ששכבה בזקנותה בבית החולים כאשר החלה רעידת אדמה, הכל נבהלו ונרעשו, ורק היא קראה לעבר הנכד שלה: מה צריך לברך? מה הברכה על רעידת אדמה? ...

פולמוס | מדוע אין מברכים בימינו "שככה לו בעולמו"?

החיי אדם כתב שזהו משום שיש לברך רק על הפעם הראשונה שראה את הדבר היפה ביותר [וכן בכל פעם ראשונה שראה יפה הימנו] ואילו אנו רגילים במראות יפים ואין לנו פעם ראשונה שרואים את הדבר היפה.

ולא הבנתי וכי לא יתכן שיראה אדם אילן נפלא ומיוחד? אך כוונתו כנראה שאין אדם יכול לזכור אם כבר ראה כעין זה – או יותר יפה מזה – בעבר. ולכן אינו יכול לברך על זה.

אבל דבריו מחודשים אצלי, כי בפשטות אם לא זוכר כלל שראה אילן כזה יפה, צריך לברך על זה אף אם לקושטא דמילתא ראה כזה בעבר, דסוף סוף עתה הוא מתפעל מאד מהמראה החדש, לפי סברתו. וצריך להעמיק בזה.

עוד צריך לדעת שלדעת הלבוש, אלו הסוברים שמברכים על הים הגדול וכדו' פעם בשלושים יום, סוברים כך גם בעניין בריות נאות, ולשיטתו צריך להבין מדוע אין מברכים בזמן הזה.

העמקה | אנו לא יודעים להבדיל בין יפה לאופנתי

המשנה ברורה (שער הציון סימן רכה) כתב בטעם שאין נוהגים לברך ברכה זו: "ולי נראה, משום דכונת הגמרא דוקא כשהם נאות ביותר, כדאיתא ברמב"ם פרק י מהלכות ברכות, **ומי יוכל לדקדק בזה**".

חן שיכנסו הדברים בלבו של זה שמבקשין ממנו. **אבל ע"י התורה... זוכה שדבריו הם דברי חן**. ואזי נתקבלין דבריו ובקשותיו. כמו מי שמדבר דברי חן. שנכנסין הדברים בלב המתבקש. דהיינו זה שמבקשין ממנו..."

המחשה | איך נראית מציאת חן אצל המלכות

מי שלימד אותי את דברי מוהר"ן הללו, היה החסיד הנלהב רבי קולנימוס קלמן גולדשמידט זצ"ל. הוא הרבה להביא דוגמאות מן החיים לכוח הזה של "נשיאת חן" להביא ל"מתנת חיים" מעל ומעבר לכל הגיון. באחת הפעמים הוא אמר לי כך:

"...בשבועות האחרונים רעשה כל הארץ על 'תספורת החובות' שביקשה הממשלה לערוך לאחד הטייקונים, פישמן, שהיה חייב 1.7 מליארד וימחקו חובותיו בעבור תשלום של 140 מליון. מה עלינו ללמוד מעניין זה? את גודל כוח 'מציאת חן' בעיני המלכות, מי שיש לו מציאת חן בעיני המלכות יכול להגיע לידי מחיקת חובות של מליארדים!

לפני כמה ימים, כאשר חזרתי מהילולת רבי נחמן מהורדונקא המתנתי בתוך מסוף אוטובוסים, היה שם מחסום בפתח המסוף שחסם את הכניסה לרכבים פרטיים, לפתע עבר שם טנדר אחד, הנהג ראה אותי ורצה לאסוף אותי 'טרמפ', פרץ לתוך המחסום בשעטה ונכנס עד לתחנה וקרא לי לעלות אל הרכב... השומרים רצו במהירות ובאקדחים שלופים לעברו, היו בטוחים שזה איזה מחבל שבא לעשות פיגוע... פרץ לתוך מחסום סגור!... הם צעקו לו 'תוציא את הרשיונות שלך', אך דא עקא שאותו בר-נש מעולם לא הוציא רשיון... אני חשבתי שבדאי עכשיו יחרימו לו את הרכב, ויקחו אותו למאסר, וישפטו אותו בחומרה רבה... אך הלה היה לו מידה כזו של נשיאת-חן, והחל להתחנן על עצמו בפני השומרים שהוא עושה מילואים ושכח כל המסמכים וכו' וכו'... והנה לפתע אומר השומר – 'אתה משוחרר... קח את הרב איתך 'טרמפ' וצא לדרכך'... כך פתאום! בלא שום קנס או עונש, לא האמנתי למראה עיני, זהו כוחה של נשיאת חן!

כמה עלינו להשתדל לזכות למציאת חן בעיני מלך מלכי המלכים! מי שמוצא חן בעיני המלך, אפילו אם יש לו 'חובות' מחטאיו למעלה ראש, יכול לזכות ל'תספורת'.

גדלות | לדעת מיד מה עליו לעשות ברגע זה

אנו לומדים בדף שלנו על ברכת "שככה לו בעולמו". והנה ברכה זו לכאורה שייכת רק כשהוא בפני הדבר היפה,

פענוח | מדוע הגר"ק חשש בשעון גברי משום "לא ילבש"

אני חושב שזאת הסיבה שהגר"ק סלד מענידת שעוני יד ע"י גברים. כולם תמהו: והרי גם אם זהו 'תכשיט' – שהרי משקיעים ממון רב במראה היוקרתי וכו' – מכל מקום זהו 'תכשיט גבר' ולא 'תכשיט אשה'. אך כנראה שהוא זצ"ל לא האמין לנו שאנו רואים בשעון מהודר תכשיט של גברים, הוא סבר שיתכן שזהו תכשיט לנשים אלא **שלא אכפת לנו לענווד תכשיטי נשים...** מאד קשה להגדיר עניין של טעם וחשיבות בדורנו.

כך גם לגבי שמות "חדשים", מדוע התנגד הגר"ח לשמות חדשים כמו "טל" או "חן", וכי השמות "פרדאל" או "מנדל" לא התחדשו באחד הדורות!?

אך כנראה שהוא חשש שאיננו מחשיבים את השם 'טל' למשל כ"שם", אלא **שלא אכפת לנו לקרוא לילד בכינוי ש"איננו שם"** העיקר שיבינו למי הכוונה. תיכף יתחילו גם לְמַסְפֵּר את האנשים ולכנותם לפי מספר. כדאי לכם למהר לתפוס את ה"שם": 777... גם זה יכול להיות "שם", לא?!...

אנו כל כך רדודים שאיננו מסוגלים לתפוס מה שאיננו מוגדר לגמרי. מהו "יופי", מהו "תכשיט נשי", מהו "תכשיט גברי", מהו "שם" ומהו "סתם כינוי ריקני"...

לשון הקודש | יפה = טוב

הגמרא אומרת שמברכים ברכת "ככה לו בעולמו" על ראיית "בריות טובות". אך אין כוונתה ל"טובות" במובן הפנימי, בריות טובות, מועילות ומרוממות, אלא "טובות מראה". אפילו גויה משוקצת נחשבת "בריה טובה" אם היא נאה ביותר.

אנו למדים מזה שבלשון הקודש "טוב" משמש לפעמים במובן של "יפה", אך האמת **שכן הוא גם להיפך:** "יפה" משמש לפעמים במובן של "טוב". מכאן מגיע הביטוי "יפה אמרת" או בלשון הגמרא "שפיר קאמרת", כך גם עבודתו של התלמיד המצטיין זוכה להערכה "יפה מאד". מי דיבר על יופי?! איך מתקשר "יפה" למבחן במתמטיקה? כי "יפה" משמש גם כ"טוב".

לפי זה יש לעיין בברכת "אמת ויציב" שפותחת בשמונה זוגות של שבחים בעלי לשון נרדפת "אמת ויציב" "נכון וקיים" "ישר ונאמן" "אהוב וחביב" "נחמד ונעים" "וטוב ויפה". האם "טוב ויפה" זה במובן של 'יפה' [שהרי "טוב" יכול להיות מילה נרדפת ל"יפה"] או במובן של 'טוב' [שהרי "יפה" יכול להיות מילה נרדפת ל"טוב"]. ויש לעיין במפרשים.

וצריך להבין דבריו, מה הכוונה "מי יוכל לדקדק בזה"? מדוע גרועים אנו מאבות אבותינו שאיננו יכולים לדקדק מי הוא נאה גרידא ומי הוא נאה ביותר?

כנראה הביאור הוא שכיום אנו לא יודעים למדוד את היופי האובייקטיבי, **אנו קובעים את פרמטרי היופי לפי האופנה המתחלפת** והשגעונות העכשוויים של החברה.

לדוגמא: עד לפני מאתיים שנה בערך **היה נחשב השומן לדבר יפה ונאה**. עד כדי כך שהפרות השמנות בחלום פרעה מכונות "טובות מראה" או "יפות מראה". בגמרא בשבת מבואר שהיו תכשיטים מיוחדים שמטרתן היתה להבליט את השומן של האשה. ככל שהיא שמנה יותר כך היא יפה ומאירה יותר.

אלא ש... לפני מאה וחמישים שנה בערך החליטו אדוני האופנה המערבית על **"אידיאל הרזון"**, מי שרזה יותר – יפה יותר. משם ואילך, נגרדו כמעט כל יושבי תבל אחרי החלטתם וכיום זה נראה לאנשים כמוסכמה: אשה שמנה – איננה יפה ח"ו.

כך גם לגבי **צבעי השיער**, הפסוק משבח את השיער השחור "שערך כעדר העזים" "קווצותיו תלתלים שחורות". דווקא אסתר שהיתה בלונדינית (ירקרוקת = צהובה) היתה נחשבת לפחות יפה, אלא שחוט של חסד משוך על פניה.

כיום החליטו רבים ממחוללי האופנה להעדיף את הצבע הבהיר. למה? ככה! מאז זה נהפך לאקסיומה: בהיר = יפה, כהה = מכוער ח"ו.

דוגמא נוספת: הקב"ה ברא את הגבר כשהוא עטור בזקן הדור. הוא נועד – גם לפי השערות חכמי הטבע – לעטר את הגבר במראה נכבד ומרשים. אלא ש... לפני כמה מאות שנה מלך בפולין מלך סריס שלא צמח לו זקן, הוא החליט להפוך את חסרונו למעלתו – והניע 'אופנה' של גילוח לחיי הגברים, משל היו נשים רכות וענוגות... איזה שיבוש! איזה טירוף! אבל האנושות גמרה אומר שגילוח הזקן יפה לגברים... (ראה על עניין זה בשו"ת חתם סופר או"ח קנט "כמבואר בספרי הימים")

[אברך צעיר ניגש לרבינו חיים קנייבסקי שאשתו מאד מתנגדת שיחל לגדל זקן, מה יעשה? התעניין רבינו: מדוע היא מתנגדת לזה? השיב האברך בפשטות: כי היא רוצה שאראה יפה... "תסביר לה, שלגדל זקן זה הרבה יותר יפה" השיב הגר"ח.]

וכן הלאה והלאה דוגמאות רבות מספור של הגדרת יופי לפי צווי אופנה למיניהם.

כעת אנו מבינים את דברי המשנה ברורה **"מי יוכל לדקדק בזה"** לקבוע מהו נאה ומהו נאה ביותר. אין לנו מספיק דעת ותבונה כדי להגדיר את היופי לפי פרמטרים סובייקטיביים.

נידון | אילנות טובים ובריות טובות

לפי זה כשאנו מברכים בברכת האילנות "ברא בו בריות טובות ואילנות טובים ליהנות בהם בני אדם", אין הכוונה "טובות" = שיש בהן תועלת, אלא "טובות" = נאות במראהן. שהרי לשון זו בדיוק כתובה בברכות מג, ב לגבי ברכת "שככה לו בעולמו" שהיא ברכה על יופי הבריות והאילנות.

ובאמת לא נזכר בגמרא ובראשונים שברכת האילנות היא דוקא באילני פרי ולא באילני סרק, אלא המשמעות הפשוטה היא שהברכה היא על המראה המרהיב של לבלוב העצים ופריחתם.

אבל האחרונים כתבו שמברכים רק על אילני פרי. יותר מדויק: שאין מברכים על אילנות סרק. היה מקום לומר שהביאור הוא ש"אילן סרק" איננו יפה! הוא אמור להצמיח פירות והוא חסר זאת, הרי יש כאן "אילן בעל מום"... כמבואר בקדמונים שלעתיד לבוא יהיו אילנות הסרק מגדלי פירות. אך זה לא יתכן שהרי ברכת "שככה לו בעולמו" מברכים לכאורה גם על אילנות סרק, וצ"ע.

בספרו הנפלא **"דע לך בני"** הוסיף ידידי הרב זולברג הנ"ל שרבי עקיבא הולך כאן "לשיטתו" במעשה אחר, והוא באבות דרבי נתן פרק טז:

"כשהלך [רבי עקיבא] לרומי אוכלו קורצא [הלשינו עליו] אצל הגמון אחד, ושיגר לו שתי נשים יפות רחצום וסכום וקשטום ככלות חתנים. והיו מתנפלות עליו כל הלילה, זאת אומרת חזור אצלי וזאת אומרת חזור אצלי, והיה יושב ביניהם ומרקק ולא פנה אליהן. לשחרית הלכו להן והקבילו פני ההגמון, ואמרו לו: שווה לנו המוות משתתננו לאיש הזה. שלח וקרא לו, אמר לו: ומפני מה לא עשית עם הנשים הללו כדרך שבני אדם עושים לנשים? לא יפות המה?! לא בנות אדם כמותך הן?! מי שברא אותך לא ברא אותן?! **אמר לו: מה אעשה? ריחן בא עלי מבשר נבלות וטרפות ושרצים."**

האם לסיפור זה ישנה משמעות עבורנו? לכאורה מדובר כאן במדרגה של ר"ע שלא ניתן לומר שהיא שייכת אלינו כלל, וא"כ מדוע ראו חז"ל לכתבו לדורות? ועוד, מדוע רבי עקיבא רוקק במשך כל הזמן שהן מנסות להחטיא אותו? דומה שהלימוד מכך הוא, **שדרך ההתמודדות הטובה ביותר בזמן שתאוות היצר גוברת על האדם, באופן שהאדם לבדו ואינו יכול להימלט, היא פשוט מאוד להמאס אותו** עליו. עד כאן דברי ידידי היקר שליט"א.

חיזוק | איסור ונשמרתם מכל דבר רע

כ"ק אדמו"ר רבי ישכר מבעלזא זי"ע שאל: מדוע התורה אומרת "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", הרי הסדר הוא הפוך "אחרי עיניכם ואחרי לבבכם". העיניים רואות ואז הלב חומד. השיב הרב ואמר: נכון שמה שהעיניים רואות הלב חומד, אבל את מה העיניים רואות? את מה שהלב חומד לראות! אם לא תרצה לראות – לא תראה בכלל.

בסוף פרשת שלח מלמדת אותנו התורה איך מקיימים "ולא תתורו אחרי עיניכם", איך שומרים על העיניים. אנו היינו מצפים שהתורה תיתן לנו את הפתרון האולטימטיבי: **לסגור את העיניים**, או **להשפיל אותם לאדמה**. אבל התורה נותנת לנו **פתרון הפוך: לראות את השמיים**. היא נותנת לנו את מצוות ציצית, "ציצית" לשון הבטה והצצה (רש"י).

התורה אומרת: מי שמחפש לראות תאוות – יראה כל היום פריצות סביבו, אבל מי שרוצה לראות את התכלת, השמיים, כסא הכבוד – זה מה שהוא יראה. **אתם יודעים כמה חוטי ציצית ראיתם היום?! ... שמתם לב לזה?... כל הארץ מלאה ציציות... פריצות? היה כאן?! לא ראית.**

חינוך | איך "מפרקים" פנטזיה מלאכותית

רבי עקיבא ירק מול המראה של אשת טורנוסרופוס מפני שהיא באה מטיפה סרוחה. כתוב כאן סוד איך אפשר "למסמס" כל התפעלות מיופי זר, על ידי שימת לב לדרך שבה נוצר היופי הזה.

ידידי המחנך **ד"ר רבי מוטי זולברג הי"ו** שמלווה צעירים שמתמודדים מול פיתויי גוף ובלבולי נפש, סיפר לי על אחת משיטות בעלי המקצוע למסמס את התאוה המתשלטת על צעירים שנחשפים לסרטי תאוה גרועים.

הם מראים להם את "מאחורי הקלעים" של התעשייה השפלה הזו. כיצד יוצרים את המסכה והתחפושת של אותן נשים פרוצות ואומללות, איך היה המראה קודם שכבות האיפור ותענועי התאורה וכדומה... כמה "פריימים" הם מסריטים שוב ושוב עד שהמפיק מרוצה. כמה סחי, מאוס, אכזריות, תסכול, בכי ועצב יש על סט הצילומים הנורא... זה עוקר כל התפעלות מהמחזה המזויף והמעוות הזה.

כמדומה שסודו של שיטה זו היא מהגמרא שלנו, כאשר רבי עקיבא יורק מול יופיה של אשת טורנוסרופוס ומזכיר לעצמו מהיכן היא באה, מטיפה סרוחה.

פנימיות | לרומם את המבט!

בעומק הדבר, כאשר האדם נתקל במראה אסור והוא משבח עליו לקב"ה, הוא בעצם מתקן את המכשול שאירע לו. הוא לא מתבונן עליה כ"חפץ" שמעורר את תשוקתו אלא כ"בריא" שמעוררת את התפעלותו מיוצרה.

הגמרא אומרת שמי שראה את יופיה של מרים היה ממהר לקנות מתנה לאשתו שלו ולהתקרב אליה. לעומת זאת, בתה של מרים, היתה גם היא יפת תואר ונקרא שמה "עכסה" לפי שכל הרואה אותה כועס על אשתו, שנחשבת כעורה כלפיה.

מה ההבדל?

מבאר בעל בני יששכר: היופי של מרים הצדקת לא היה יכול לגרום מכשול לאיש, אדרבה, מי שראה אותה ראה בה את היופי הנשי שברא הקב"ה. נו, אם כן, הוא נזכר "גם לי יש אשה יפה בבית, כדאי לי להתקרב אליה". זה המבט הנכון, אין כאן "אובייקט" ח"ו אלא יצירה מופלאה שיצר הקב"ה בעולמו – אשה. ברוך שככה לו בעולמו!

המעוניין בהרחבה יבקש ממני את **סדרת שיעורי "בנות ישראל נאות הן"** שזכיתי לסיים השבוע.

בית הוראה | מבט על משודכתו

רבי שלמה סובול זצ"ל היה מקורב לרבינו הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל. הוא היה שוטח לפניו שאלות רבות ומגוונות, את התשובות שקיבל אסף בספרו **"שלמת חיים"** [ובשנים האחרונות במהדורה מורחבת "תורת חיים – תשובות הגרי"ח ז"]. בהרבה מקומות נראה שה"הסדר" ביניהם הוא שרבי שלמה מבקש לתמוה על מנהג העולם מדוע לא חוששים לדבר פלוני או אלמוני, והגרי"ח ז' מבאר לו מדוע יש להצדיק את מנהג ישראל ולהקל בזה.

אחת השאלות של רבי שלמה (תורת חיים סימן ס) היא לגבי המנהג שהמשודך והמשודכת משוחחים זה עם זה כדבר איש אל רעהו, ואין המשודך נזהר מלהסתכל על משודכתו, והרי כבר אין זה בשביל לקיים "אסור לאדם לקדש עד שיראנה" שהרי כבר הביט בה לפני גמר השידוך, ומעתה מי מתיר לו להביט על משודכתו.

הוא מביא את הגמרא שלנו שדנה לגבי רבי עקיבא אין הותר לו להביט באשת טורנוסרופוס למרות שהיא היתה עתידה להיות אשתו, הרי שאין היתר להביט על מי שעתידה להיות אשתו.

רבינו הגרי"ח ז' זצ"ל דחה ראייתו, שאמנם היה אסור לרבי עקיבא להסתכל על סמך **רוח הקודש**, בבחינת "לא בשמיים היא", אבל משודכת שכרתה עמו ברית שידוכין היא דומה יותר לאשתו נדה שמותר להסתכל בה כי עתידה להיות מותרת לו.

רבי שלמה כדרכו שוב ושוב מבקש להקשות ולהחמיר מצדדים שונים, אך הגרי"ח ז' שוב ושוב חוזר על דעתו שאסור להרהר על מנהג ישראל קדושים, ושהנהגת הצניעות היא לפי המנהג הרגיל. הוא מביא את הגמרא בבבא בתרא דף קסח שתלמיד חכם שנוסע לקדש אשה יקח עמו עם הארץ "שמסתכל ומכיר בנשים" על מנת שיוכל לזהותה בנישואין... תמה הגרי"ח ז': אטו עם הארץ אין אנו מצווין שלא להכשילו באיסור? ובהכרח שאין כאן איסור ממש, עיי"ש.

עוד הוא מביא את הגמרא בבבא צא, ב על טליא וטליתא בני שש עשרה ושבע עשרה שהיו מטיילין בשוק ולא היו חוטאים, לפני שהיתה ירידת הדורות. וכי נאמר שלא היו מביטים זה על זה?

ובקטע אחר הוסיף וכתב "לענ"ד אין בזה פקפוק על מי שנהג כך, ואפשר שיש גם מצוה בזה שיתקברו הלבבות כמו שמהאי טעמא מותר באשתו אפילו בזמן הריחוק, ובכל זאת הנזהר מצד קדושה שלא יבוא לידי הרהור קדוש יאמר לו".

בית הוראה | היתר "טריד במלאכתו"

בגמרא שלנו אנו לומדים על ההיתר של "בעבדתיה טריד" מי שטרוד במלאכתו רשאי לעסוק גם בדברים המביאים לידי הרהור כיון שהוא עסוק במלאכתו ולא יבוא לידי הרהור.

הגמרא הזו היא הבסיס לדיון אודות צלמי אירועים, מלצרים, רופאים, יועצים, נהגים, עורכי וידאו, שעובדים גם מול נשים. כמובן שההיתר הזה איננו גורף, ובכל שאלה כדאי לעשות שאלת רב לדעת את הדרך הראויה.

היסטוריה | מעז יצא מתוק

בדף שלנו אנו פוגשים את הבסיס לספר הקדוש "מסילת ישרים" מרבינו הרמח"ל, שמבאר את מדרגות סולמו של רבי פנחס בן יאיר, בדרך אל רוח הקודש ותחיית המתים!

רבותינו הגדולים שיבחו והיללו את הלימוד בספרי הרמח"ל בכלל ובספר מסילת ישרים בפרט. הגר"א אף התבטא ואמר "שעד פרק י"א אין במסילת ישרים מילה אחת מיותרת", וכן רבותינו תלמידי הבעש"ט הפליגו בשבחי הספר הקדוש הזה,

והדברים מפורסמים.

אאמו"ר הגאון שליט"א עורר אותי לנקודה מחזקת: הרי מלכתחילה כלל לא היה בדעתו של הרמח"ל לכתוב את ספריו "מסילת ישרים" "דרך השם" "דעת תבונות" ודומיהם. הוא עסק בכתיבת ספרות קבלית, רזי רזין, גילויים שמימיים שהתגלו לו מן השמיים.

אלא שהיו מחכמי ישראל שחששו מאד מהחידושים המופלאים והיחודיים שהוא גילה [בתוכם למשל ספר "תהילים" חדש, וכן "זוהר תניינא" שקיבל מן השמיים] וחשדו בו בשבתאות. בעקבות זאת הוא עבר רדיפות וטילטולים רבים.

הוא נאלץ להתחייב בפני חכמי דורו שיחדול מכתבת ספרים

בחכמת האמת, ובדלית ברירה החל לכתוב בדרך "הפשט" את ספריו העמוקים: מסילת ישרים, דרך ה', דעת תבונות. בהם הוא טמן את יסודות תורתו בקבלה בדרך 'פשטנית' מאירה.

והנה, התפעל אאמו"ר שליט"א, אילו לא היה הרמח"ל נחשד ונרדף, לא היו כלל ישראל זוכים לספרים יסודיים הללו, וגם הרמח"ל עצמו לא היה זוכה לדיבוב שפתיו בכל תפוצות ישראל. **למפרע התברר ש"מעז יצא מתוק"** ודווקא מתוך הרדיפות והחשדות הצליח הרמח"ל להשפיע לדורי דורות על כל כנסת ישראל!

הרי לנו לימוד לקח גדול: **כל מאי דעביד רחמנא – לטב עביד.**

